

# BORSAVİZYON

ANKARA TİCARET BORSASI YAYIN ORGANI

SAYI: 128



**YAVUZ:  
TARIMA HAK ETTİĞİ  
İLGİYİ GÖSTERMEZSEK,  
HAK ETTİĞİMİZ GİBİ  
YAŞAMAK ANCAK HAYAL OLUR**



# Editörden

Dünya son yıllarda büyük bir sınavdan geçiyor. Gıdaya erişim hiç bu kadar pahalı, hiç bu kadar zor olmamıştı. Bu süreç içinde gıda milliyetçiliği, gıda mülteciliği gibi kavramlar duymaya başladık. Su savaşlarının çıkabileceğini öngören bilim adamları, artık ondan da önce hububat savaşlarının çıkabileceğini dile getirmeye başladılar.

Bu gidişatın hâlâ engellenebilir olduğunu, bunun için tüm dünya beraber çalışıp mücadele etmemiz gerektiğini vurgulayan ülkeler, 'AB Yeşil Mutabakatı'nı devreye aldılar. Türkiye'nin de içinde bulunduğu mutabakatta çok önemli bir adım Ankara'da atıldı. Ankara Ticaret Odası (ATO) ev sahipliğinde, Borsamızın da katılımıyla, dünyanın ilk EKO İklim Zirvesi gerçekleştirildi. ATO Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen organizasyon, yerli/ yabancı binlerce konuğu ağırladı. Zirve/fuar ile ilgili detayları dergimizin ilerleyen sayfalarında okuyabilirsiniz.

## Bu sayımızda ayrıca;

Borsamızın 95'inci yıl dönümünü kutladık. Başkanımız Faik Yavuz, usta gazeteci Meliha Okur'un hazırlayıp sunduğu 'Tarımda Emtia' programına katılarak, soruları yanıtladı.

Başkanımız, TMO-TOBB-LİDAŞ Genel Kurulu'na katılarak, dünden bugüne Lisanslı depoculuğun geldiği noktayı ve TÜRİB'in faaliyetlerini anlatan bir konuşma gerçekleştirdi.

Yönetim olarak, Ankara oda/borsaları Yönetim Kurulları Müşterek Toplantısı'na katıldık.

Ulusal ve uluslararası, online ve yüz yüze toplantılarda, tarım, gıda ve hayvancılıkla ilgili bilgilerimizi ve deneyimlerimizi paylaştık.

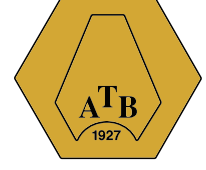
Çatı kuruluşumuz TOBB'un 70. Yıl dönümünü kutladık.

Yine bu dönemde birçok önemli konuğu misafir edip, değerli iş insanlarıyla bir araya geldik.

Meslek raporumuzu Ankara'nın önemli bir değeri olan Ankara Tavşanına ayırdık. Ankara Büyükşehir Belediyesi Sağlık İşleri Dairesi Başkanı Seyfettin Aslan tarafından hazırlanan Ankara Tavşanı Raporu için kendisine teşekkür ederiz.

Ülke raporunu ise dünyanın en ilginç ülkelerinden biri olan İsviçre'ye ayırdık. Yönetim biçiminden politikalarına, coğrafyasından maddi gücüne İsviçre'nin ilginizi çekeceğinizi umut ediyoruz.

Bir sonraki sayımızda buluşuncaya dek sağlıklı ve aydınlık günler dileriz.



## ANKARA TİCARET BORSASI

### BORSAVİZYON

Sayı: 128

#### Sahibi

Ankara Ticaret Borsası  
Adına Yönetim Kurulu Başkanı  
Faik YAVUZ

#### Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Eyüp Şenol ÖMEROĞLU  
Genel Sekreter

#### Yayın Kurulu

Faik YAVUZ  
Ruhi BULDUK  
Cengiz KARSTARLI

#### Yönetim Yeri

Macun Mahallesi 171. Sokak No:4  
Yenimahalle/Ankara  
Tel: +90 312 327 00 00 (pbx)  
Faks: +90 312 324 08 57  
E-posta: info@ankaratb.org.tr

Borsavizyon Dergisi'nde yer alan yazılar aksi belirtilmedikçe Ankara Ticaret Borsası'nın resmi görüşünü yansıtmaz, imzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Dergiden kaynak belirtilerek alıntı yapılabilir.

Yayınlanan yazılara telif ücreti ödenir.

#### Dizgi

Tenn Ajans  
Tennumber Reklamcılık Tanıtım  
Organizasyon Ltd. Şti.  
Kazım Karabekir Caddesi  
31/91 İskitler / Altındağ / Ankara  
T: +90 312 341 12 16  
www.tennajans.com

#### Yaygın Süreli Yayın

Yayın Tarihi: .././....



**RAPOR**



**ANKARA TAVŞANI**



## Ankara tavşanı



**Seyfettin ASLAN**  
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ / SAĞLIK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI

Adı “Ankara Tavşanı” olmasına rağmen, bırakın Türkiye’yi Ankara’da bile Ankara Tavşanı yetiştiriciliği yok olmuştur. Eşsiz bir bio çeşitliliğe sahip ülkemiz çok üzücü bir şekilde bu biyolojik mirasından yararlanamamaktadır. Bizim coğrafyamıza ait biyolojik zenginlikler anavatanlarında değer görememiş, nesilleri yok olmaya yüz tutmuş ve yabancılar tarafından yurtdışına çıkarılarak geliştirilmiş ve ekonomik değere dönüştürülmüştür. Bu manzarayı Sultan Tavuğu, Hünkari Güvercini ve Gerze Hacı Kadın Tavuklarının Fransa’da La Flache tavuklarına dönüşmesinde görmekteyiz. Bu örnekler çoğaltılabilir. Gerçekten çok acı ve üzücüdür. Ankara Tavşanı bu duruma en güzel örnektir.

Ankara Tavşanı bilinen en eski tavşan ırkı olup yün üretimi amacıyla yetiştirilen tek tavşan ırkıdır. Şu anda “Angora Rabbits” adıyla Çin’de 30 milyon civarında Ankara Tavşanı yetiştirilmekte olup, keza dünyanın öteki ucu olan Güney Amerika’da (Arjantin ve Şili) ve Avrupa’da (Slovakya) Ankara Tavşanı yetiştiriciliği halen devam etmektedir. Ankara Tavşanı yetiştiriciliği Fransa ve İngiltere’de ise popülerliğini yitirmiş görülmektedir. Ancak tekstil endüstrisinde en çok tavşan yünü kullanan ülkeler olarak önceleri Japonya, ABD ve Almanya bilinirken son yıllarda İtalya ve Japonya ilk sıralarda yer almaktadır.

Ankara Tavşanı ilk kez 1708 yılında İngiltere’de rapor edilmiştir. 1723 yılında ise Ankara’dan Fransa’nın Bordeaux Limanına Ankara Tavşanları götürülüp Fransa’da yetiştirilmeye başlanmıştır. Oradan da dünyaya yayılmıştır. Sir Matthew Mc Hammer’in 1678 yılına tarihlenen o günkü Osmanlı coğrafyasını gezip gözlemlerini kaleme aldığı “Seyahat Günlükleri” isimli eserinin 2. Cildinde; Ankara Tavşanı ile ilgili olarak; “17. yüzyılın sonu ve 18. Yüz yılın başlarında Avrupa’da Fransız yüksek tabakasının rağbet ettiği en popüler evcil hayvan olmuşlardır” şeklinde bir bilgi verilmektedir.

Fransa Kraliçesi Marie Antoinette, Ankara Tavşanı’nı evcil hayvan olarak sarayda besliyordu. 1789 Fransız İhtilali sırasında Marie Antoinette ile birlikte Ankara Tavşan’ları da vahşice yok edilmiştir. Ancak Fransızların Ankara Tavşanı’na olan ilgisi devam etmiş, Fransa İmparatoru Napolyon’un 1. Dünya Savaşı sırasında büyük miktarda Ankara Tavşanı yününün kullanılacağı makineler yaptırıp gizlediği tespit edilmiştir. 1965 yılına kadar Fransa, dünya çapında ham yün üretiminin lideri olmuştur.

Prusya hükümeti 1780-1781 yıllarında olağanüstü Angora Yünü üretimi için ödüller vererek üretime sponsor olmuştur.

Almanya’da ise 1771den bu yana Ankara Tavşanı yetiştirilmektedir. Bir rahip olan Peder Charles Mayer, Ankara Tavşan’larının Almanya’da yayılmasında etkili olmuştur.

Ankara Tavşanları sadece yününden yararlanan hayvanlar olmayıp, bu hayvanların etinden, gübresinden, derisinden, kanından ve bazı iç organlarından da yararlanılmaktadır. Yediği yemleri ete dönüştürme oranı çok yüksektir. Tavşan eti; proteince zengin, yağ, kolesterol ve kalori oranı çok düşüktür. Ankara Tavşanının gübresinde nitrojen, azot, fosfor ve potasyum oranı yüksek olduğu için çim, çiçek ve sebze yetiştiriciliği için uygundur. Dolayısıyla Ankara Tavşanı yetiştiriciliği; küçük yerlerde çok sayıda bakılabilen, hızla üreyen, beslemesi ucuz ve kolay olan, her yaşta iş gücünün çalışabileceği, bakımı kolay bir yetiştiricilik koludur.

Türkiye’de ilk defa 1995 yılında Kırşehir ilinde özel bir girişimci tarafından Almanya orijinli Ankara Tavşanı ithal edilerek (40 baş) yetiştiriciliğe başlanmıştır.

Daha sonra Ankara Tavşanının gen kaynağı olarak üretilmesi ve üreticilerden gelen talebi karşılamak amacıyla araştırma projeleri kapsamında 1999 yılında TÜBİTAK, Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi ve Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü’nün katkılarıyla Fransa’dan 56 dişi ve 6 erkek Ankara Tavşanı ithal edilmiş, orijini Ankara ve yöresi olmasına karşın ülkemizde giderek yok olmaya başlayan Ankara tavşanı yetiştiriciliği yeniden gündeme girmiştir.



Türkiye’de tekstil sanayinin ihtiyacı olan Ankara Tavşanı yünü büyük ölçüde dış alım ile karşılanmaktadır. Dış alım yapılan ülkeler arasında en büyük payı ise Çin ve Almanya almaktadır.

Esra SAZYEK “Türk Romanında Ankara” adlı Doktora tezinde; Ankara ile ilgili romanlardan sadece ikisinde Ankara Tavşanı’ndan bahsedildiğini belirtmektedir.

Peride Celal “Gecenin Ucunda” (1963 s.120 Can Yayınları) romanında; Ankara’nın birden bire gelen ve geceleri üşüten sonbaharında Kâzım Işık’ın Macide’ye hediye ettiği ceket Ankara yününden yapılmıştır. Kâzım Işık’ın “kol ve omuzları şişiren yumuşacık, kabarık yünlerini okşamaktan hoşlandığı bu ceketi” nereden bulup aldığını bilmeyen Macide, kökeni Ankara ve çevresi olmasına karşın Türkiye’de Ankara Tavşanı yetiştiriciliğinin yok denecek kadar az oluşuna dikkat çeker.

Ankara Tavşanı “Emir Bey’in Kızları” (Ayla Kutlu 1998. S.281) romanında ise sadece bir değini şeklinde geçer. Bununla birlikte onun, Ankara’nın önemli simgelerinden olduğu da vurgulanır.

## • ANKARA TAVŞANI’NIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Ankara Tavşanında boyun kısa, baş yuvarlak ve orta büyüklüktedir. Kulakları dik, iki yana açık ve uçlarında birer püskülü vardır. Kulakların iç yüzleri ince, kısa ve seyrek tüylerle örtülüdür. Kulağın dış yüzü ipeksi, ince uzun tüylerle kaplıdır. On iki değişik rengi mevcut olmasına rağmen en çok tercih edileni beyaz olanların (Albino) tüyleri sık, ipek gibi ince ve uzundur.

Beyaz tavşanlarda (Albino) gözler kırmızıdır. Ayaklar ince uzundur ve uzun tüylerle kaplıdır. Kemikler ince ve sağlamdır. Ortalama canlı ağırlıkları 3,5-4 kg’dır. Ergin canlı ağırlık dişilerde erkeklerden daha fazladır. Bu hayvanlar 3-4 aylıkken cinsel olgunluğa gelirler, Fakat çiftleştirme için en uygun yaş 7-8 aylık yaştır. Bir batında 5-6 adet yavru doğuran Ankara Tavşanlarında süttten kesim çağında kalan canlı yavru sayısı ortalama 3’tür. Yavrular 6 haftalık yaşta süttten kesilirler. Ankara Tavşanlarının ekonomik ömürleri 4 yıldır.

Tavşan eti, diğer hayvan türlerinin etleri ile karşılaştırıldığında, proteinler ve genel vitaminler bakımından daha zengindir. Yağ bakımından daha fakirdir.

Tavşan yağı, stearik ve oleik asitleri diğer tür hayvanlardan daha az ihtiva eder ve esansiyel doymamış linoleik ve linolenik yağ asitlerini daha fazla içerir.

Tavşan eti; kişiye göre değişen kuzu ve tavuk eti arasında bir lezzete sahip, çabuk pişen, hazmı kolay, kalorisiz düşük dolayısı ile insanda kilo almaya sebep olmaması nedeni ile bir rejim yemeği olarak tüketilebilen bir besindir. Özellikle yaşlılara ve damar sertliği olan hastalara tavsiye edilebilecek bir hayvansal gıdadır. Kolesterol miktarı dana ve koyun etinde 71 mg / 100 g, tavuk etinde 98 mg / 100 g olmasına karşın, bu oran tavşan etinde 65 mg / 100 g kadardır.

İçerdiği yüksek demir ve aminoasit miktarından dolayı anemik hastaların, gebelerin, hastaların ve gelişmekte olan çocukların tüketmesinde faydalı olduğu bildirilmiştir.

## • BESLENME

Ankara Tavşanında boyun kısa, baş yuvarlak ve orta büyüklüktedir. Kulakları dik, iki yana açık ve uçlarında birer püskülü vardır. Kulakların iç yüzleri ince, kısa ve seyrek tüylerle örtülüdür. Kulağın dış yüzü ipeksi, ince uzun tüylerle kaplıdır. On iki değişik rengi mevcut olmasına rağmen en çok tercih edilen beyaz olanların (Albino) tüyleri sık, ipek gibi ince ve uzundur.

Ankara tavşanları için pelet yemin kompozisyonunun ham proteini %17, ham selülozu:%16.5, yağ: %2-3, sindirilebilir enerji 2750 Kcal/kg şeklinde olması önerilmektedir. Kükürlü aminoasit gereksinimi yüksektir ve metiyonin düzeyinin (%0.2) olması gereklidir. Rasyonun toplam %0.8 kükürlü aminoasit içermesi de sağlanmalıdır.

Ankara Tavşanları özellikle pelet yem kullanma ve serbest besleme durumunda günlük yem tüketimlerini ayarlayamazlar. Bu da Obeziteye ve Enterotoksemi gibi beslenme hastalıklarına yol açmaktadır. Bu nedenle haftalık yem miktarları (1000-1200 gr/ birey/ hafta ) 6 güne eşit olarak dağıtılır, tavşan bir gün aç bırakılır. Yonca kırpıntılarının ve tozlarının yüne karışması kaliteyi bozar. Bu nedenle yoncanın öğütülerek karma yemin yapısında yonca unu halinde yer almasını sağlamak gerekir. Aynı gerekçeden dolayı karma yemin granül veya pelet olarak verilmesi daha doğru olur. Ankara Tavşanı sabah ve akşam olmak üzere günde iki defa yemlenmekte, özel yem hazırlanmadıysa sabahları buzağı büyütme yemi ile yonca samanı, akşamları ise buzağı büyütme yemi ile birlikte pancar posası verilebilir. Ancak yapılan bir araştırmada, tavşanlar için en kolay sindirilen yemin mısırdığı, patates ve pancarın sindirilebilirliğinin ise çok düşük olduğu kaydedilmiştir.

Ankara tavşanında görülen ölümlerin %50 ve daha fazlası kırkımdan sonraki ilk haftada ortaya çıkar. Bu nedenle kışların özellikle çok şiddetli olduğu bölgelerde kırkımların soğuk aylara gelmeyecek şekilde program yapılması uygundur. Yine Ankara Tavşanlarında midede tüy topaklanmasından (trichobezoar) kaynaklanan mide rahatsızlıkları çok yaygındır. Hayvan kendi tüylerini yutarak tüy topaklanmasına neden olur. Bu hayvanlar yeterince yem tüketemediklerinde vücut ısılarını koruyamazlar. Ayrıca bu topaklar mideyi tıkayarak genellikle hayvanın ölümüne yol açarlar.

Tüy topaklanmasının önlenmesi için hayvanların haftada bir kez aç bırakılarak sadece kuru ot ve su ile beslenmesi önerilmektedir. Ayrıca ananas suyu ve papaya hapının da tüy topaklanmasına karşı iyi geldiği bildirilmektedir. Anaların gebelik sırasında ve doğumdan sonra yetersiz beslenmesi, korkutulması, kalıtsal nedenlerle Kanibalizm (tavşanlarda anaların yavrularını yemesi) görülebilmektedir. Böyle analar damızlıktan çıkarılmalıdır.



## • YÜN VERİMİ

Ankara tavşanı yünü; uzun, ince, yumuşak, hafif, parlak ve dokumaya elverişli bir yündür. Ankara Tavşanından elde edilen yüne; "Angora" adı verilmektedir. Angora Yünleri uzunluk ve inceliğine göre 3 tipte incelenir.

**Üst Kaba Kıllar;** en uzun, en dayanıklı ve diğer liflerden az sayıdadır.

**Örtü Kılırları;** daha kısa ve daha ince uç kısımları gövdedekilerden daha kalındır.

**Dip Kılırları;** en ince olanıdır, hafif kıvrımlı, diğer kılırlardan daha fazla miktarda bulunur.

Tavşanlarda yünler her 90-100 günde bir kırılırlar. Bu sürenin uzamaması gerekir. Yünler makasla veya elektrikli aletle kırılır. Yahut kil düşürme metodu ile toplanır. Kil düşürme metodu çok iyi bakım şartları ve bilgi ister. Süresi kırılmaya göre uzundur, fakat yünler kaliteli olur. Dişiler yılda 1000 gr kadar yün verebilirlerken, erkekler 700-800 gr yün verirler. En iyi yün dokuzuncu ayda üçüncü toplamada alınır. Gebelik ve laktasyon yün üretimini üçte bir oranında azaltır. Bu nedenle damızlık sayısı yüzde beş oranında tutulmalıdır. Ankara Tavşanlarında yünlerin ticari kalitesi; uzunluk ve temizlikle ilişkilidir.

1. Kalite kıl 6 cm den uzun ve temiz olanıdır.

2. Kalite kılırlar ise 6 cm den kısa yine temiz olanıdır.

3. Kalite kılırlar boyun ve ayaklardan elde edilen temiz fakat keçeleşmiş kılırlar 1. kalite kılırların yüzde on beşi kadar değer ifade eder.



Uzunluğu ne olursa olsun kirli kılların hiçbir değeri yoktur. Bu yüzden yetiştirici tavşanlarını mümkün olduğu kadar temiz tutmalıdır.

Yüksek ve nitelikli yün üretiminin koşulları; uygun iklim, uygun barınak ve kafes koşullarının sağlanmasıdır. Ankara Tavşanı 1100-2000 m. yükseklikteki yerlerde başarıyla yetiştirilebilmekte ve yüksek yün verimi elde edilebilmektedir. İşletmelerin kuruluşunda bu tür bilgiler mutlak göz önüne alınmalıdır. Çünkü barınak içi sıcaklığının yüksekliği yün gelişimini olumsuz yönde etkilemekte ve vücut ısısı düzenleme sorunları yaratmaktadır. Ankara Tavşanlarının yün gelişimi için 5-15 °C, damızlıklar için 15-25 C arasındaki sıcaklıklarda barındırılması gerekmektedir.

## • ÜREME

Üreme verimi diğer tavşan ırklarına göre %50 daha azdır. Tavşanların yıldaki batın sayısı 3-4'tür; bir batında 5-6 yavru doğururlar; yavruların %20-30'u ölür. Cinsel olgunluğa 3-4 ayda ulaşırlar. Fakat en uygun çiftleştirme yaşı 7-8 aydır. Gebelik süreleri 28-33 gündür. Yavrular 6 haftalıkken süttten kesilirler.

Tavşanlar arasında üstünlük kavgası görülebilir. Bu durumu ve yünlerinin keçeleşmesini önlemek için, cinsel olgunluktan itibaren ( 3-4 aylıktan ) bireysel kafeslere alınmalıdır.

Kafes boyutlarının 70-90X60X45 cm olması uygundur. Doğumu yaklaşmış tavşanların kafeslerine doğumdan 3-4 gün önce doğum sandığı konulur. Doğuma yakın anne tavşan, tüylerinden yolarak doğum sandığının içine yataklık yapar. Tüy yolmayan tavşanların doğum sandıklarına uygun bir altlık malzemesi veya kırkılan yünlerden konulabilir.

## • TİCARET

Türkiye'de dokuma endüstrisi çok gelişmiş olmasına karşın, yakın zamana kadar Angora Yünü kullanımı söz konusu olmamıştır. Ancak 1990'lı yıllarda bazı tekstil işletmeleri küçük çapta bu yünü işlemeye başlamışlardır. Bunun sonucu olarak, dış alımlar giderek artmış ve 1995 yılında en yüksek düzeye (105 ton) ulaşmıştır. Bu durum hayvansal üretim alanında yeni arayışlara yönelen girişimcileri özendirmiştir. Bu nedenle, konunun önemini kavrayan küçük sermaye sahipleri, yün üretimi amacıyla Ankara Tavşanı yetiştirme girişimlerinde bulunmuşlar ve işletmelerin sayısı kısa sürede artmaya başlamıştır. Ancak konuyu iyi incelemeyen ve uzmanlara danışmadan yapılan girişimlerden bazıları başlangıçta yüksek fiyatla damızlık satışının da etkisi ile başarılı olmuş, ancak bir süre sonra damızlık satışı doygunluğa erişmiş, asıl ürün olan yünün fiyatı da düştüğü için işletmelerin büyük bir çoğunluğu işi bırakmak zorunda kalmışlardır.



Angora Yünü nicelik bakımından merinos yünü ve tiftikten sonra dünyada üçüncü, nitelik bakımından ise birinci sırada yer alır. **Dünyada en çok Ankara yünü üreten ülke Çin'dir. Bunu Şili, Arjantin ve Fransa izlemektedir. Bu ülkeleri Almanya, Fransa, Hindistan ve Şili gibi ülkeler izlemektedir.** İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Macaristan'da oldukça önem taşıyan Ankara Tavşanı yetiştiriciliği 1970'li yıllarda hemen hemen yok olmuştur.

Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan alınan resmi verilere göre Türkiye'nin yıllık Ankara Tavşanı yünü ithalatı 50-120 ton arasında değişmektedir.

Dünyada Angora Yünü'nün fiyatı moda'ya bağlı olarak yün borsasında belirlenmektedir. İngiltere yün borsasında birinci kalite yünün 30-40\$/Kg, ikinci kalite yün 15-20\$/Kg'dan fiyatlandırıldığı görülmektedir. Angora yün fiyatları çok dalgalı bir seyir halindedir.

## • ANGORA YÜNÜNÜN LİF ÖZELLİKLERİ

Ankara Tavşanı'ndan elde edilen ve dokuma endüstrisinde değerli bir ham madde olarak kullanılan yünün Uluslar arası Standardizasyon Örgütü (ISO) kapsamındaki simgesi WA dır. Burada W harfi (Wool) Yünü, A ise Angora (Ankara) Tavşanını gösterir. Ankara Keçisi'nden üretilen tiftiğin simgesi WM dir. Buradaki M harfi mohair (tiftik)'in bir göstergesidir. Her ikisi de değerli yünler olarak kabul edilmektedir. Değerli yünlerin dışında kalan ve tekstilde kullanılan diğer lifler ise (hair) sözcüğünün baş harfi olan H ile gösterilmektedir.

## • SONUÇ

Gelişmiş ülkelerde tarımsal gelirin % 75'lere varan kısmı hayvancılıktan sağlanırken Türkiye'de bu oran % 30 dolayında gerçekleşmektedir. Bu oranın en azından % 40'ın üzerine çıkarılması gerekmektedir.

Ankara Tavşanı yetiştiriciliği sosyoekonomik katkıları yanında, yeni iş alanlarının açılmasına neden olacak ve istihdam olanağı yaratacaktır. Bu nedenle Ankara Tavşanı yetiştiriciliği konusu, başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere devletin ilgili birimleri tarafından ciddi bir şekilde değerlendirilmeli ve yaşama geçirilmesi için çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Ülkemizin sahip olduğu teknik alt yapı bu faaliyetleri yaşama kolaylıkla geçirecek niteliktedir.

Kuvvetli elektromanyetik özelliği ile romatizmal hastalıklarda, eklem ve kas ağrılarında, siyatik, artrit, böbrek rahatsızlıkları ve dolaşım bozukluklarında tedaviye yardımcı olmak üzere termal giysi yapımında kullanılmaktadır. Angora yününden yapılan bu termal giysiler ani ısı değişikliklerinden vücudun etkilenmesini engellemektedir ve kan dolaşımını hızlandırarak doğal terapik etki sağlamaktadırlar.

Ankara Tavşanı'ndan elde edilen yün oldukça hafif ince ve yumuşaktır. Vücutta alerjik reaksiyona ve terlemeye neden olmadığı gibi derinin nefes almasına da yardımcı olur. Bu özelliklerinden dolayı Angora Yünü, bebek giysilerinde ve çeşitli rahatsızlıklarda (romatizmal hastalıklar, eklem, kas rahatsızlıkları, yaralanmalar, ameliyat sonrası iyileşme dönemi vb.) tedaviye yardımcı olarak termal giysilerin ve bandajların yapımında yararlanılan bir ham madde durumundadır.

Ankara Tavşanı yünü direkt olarak fotr şapka imalatında kullanılabildiği gibi diğer dokuma elyafı ile harmanlanarak başta iç çamaşırı ve atkı olmak üzere çeşitli giysilerin üretiminde kullanılmaktadır.

Saf Angora Yün giysiler, elle, sıcak veya soğuk suyla deterjan kullanılmadan yıkanır. Angora Yünü fabrikaların dışında, "Çıkrık" adı verilen ip eğirme aletleriyle iplik haline dönüştürülebilir. Elde eğirme tekniği ile iplik elde edildiğinde ham yünün değeri katlanarak artmaktadır.

Damızlık fiyatlarının çok yüksek olduğu ilk yıllarda (50-60 \$/adet) tüm işletmeler yünden daha çok damızlık üretimine ağırlık vermişlerdir. Ancak yün verimi ile üreme gücü arasındaki ters yönlü (antagonist) ilişkinin yetiştiricilerce bilinmemesi veya bilirse de, düşük fiyatla yün satışı yerine, yüksek fiyatla damızlık satmayı yeğlemeleri sorunlara yol açmıştır.

Ülkemiz için yeni bir hayvancılık kolu olan Ankara Tavşanı yetiştiriciliğinin gerçekleşmesi ve yaygınlaştırılması, ekonomik ve sosyal yönleri ile üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Gerek sınırlı tarım alanlarına sahip bölgelerde, gerekse orman içi yerleşimler için önerilecek önemli bir hayvancılık koludur. Yapılacak küçük yatırımlarla, bu kesimlere önemli bir ekonomik katkıda bulunacak olması ve her yaştaki işgücünün değerlendirilebilmesine olanak vermesi, konuyu ülkemiz için daha çekici kılmaktadır.

Ankara Tavşanı yetiştiriciliğinde karşılaşılan sorunlar; teknik bilgi noksanlığı, kaliteli yem sağlanamaması, yüksek yün verimi sağlayabilecek uygun koşulların yokluğu ile yün ve diğer ürünlerin pazarlamasındaki güçlüklerdir.

Dünya'da hayvansal lif endüstrisinde üçüncü sırada yer alan Ankara tavşanı yününün en büyük üreticisi Çin olmasına karşın ürettiği yünün %90'ını ihraç etmektedir. Çin'den sonra yün üretiminde Şili, Güney Amerika, Fransa, Hindistan gelmekte olup dünyada yaklaşık 8.000-10.000 ton arasında Angora Yünü üretilmektedir. Dünya'da yünü işleyen başlıca ülkeler ise İtalya, Japonya, Almanya, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'dir. Bununla birlikte moda ve giyim sektöründe Angora Yününe karşı büyük bir talep söz konusudur. Türkiye'de 1990'lı yıllarda Ankara Tavşanı işletmelerinin kurulmasında hızlı bir yükseliş olmasına karşın, yetiştiricilerin yünü toplama ve pazarlama noktasında sorunlar yaşaması ve özellikle de Çin'den çok daha ucuz fiyata ithal edilmesinden dolayı bu işletmelerin önemli bir kısmının kapanmasına sebep olmuştur.

Angora Yünü, iç pazarda son yıllarda talep edilen bir ürün olmuş, ancak üretimi olmadığı için hep milyonlarca dolar ödenip dış pazardan ithal edilmiştir. Geleceği planlayarak bu çiftliklerin büyümesi ve Avrupa standartlarında çiftlikler haline gelmesi için bilinçli ve sabırlı bir şekilde çalışılmalıdır.

Ülkemizde gerçekleştirilecek Ankara Tavşanı yetiştiriciliğiyle, döviz tasarrufu sağlanacağı gibi, çok istekli olan dünya pazarına dış satım yapılarak önemli miktarda döviz geliri dahi sağlanabilecektir.

Ankara Tavşanı'nın yetiştirilmesi, yaygınlaştırılması, Ankara ile yeniden kucaklaşması ve ekonomik bir değer haline gelmesi için Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak çalışmalara başlanmış olup, bu projenin entegre bir projeye dönüşmesi halinde Ankara'mıza büyük katkıları olacağına ve Ankara'nın kadim kültüründe yer alan "Beş Beyaz"ın Ankara'ya yeniden kavuşacağına gönülden inanıyoruz.

**KAYNAK: Ankara Tavşanı El Kitabı**  
**Prof Dr Çetin Koçak,**  
**Doç Dr Turgay Taşkın**